

Respons

Usbekistan: Tap av statsborgerskap etter opphold i utlandet

- Blir regelen om tap av usbekisk statsborgerskap etter fem år i utlandet praktisert?

Tap av statsborgerskap

Ifølge den usbekiske statsborgerlovens artikkel 21 første ledd nr. 2 vil en person som er permanent bosatt i utlandet, og som uten gode grunner ikke har registrert seg ved usbekisk utenriksstasjon innen fem år, bli fratatt sitt statsborgerskap (Law on Citizenship 1992).

Landinfo tok opp spørsmålet om hvorvidt denne regelen praktiseres med ulike kilder i 2008, og fikk informasjon om at regelen ikke praktiseres aktivt. Landinfo har på nytt stilt dette spørsmålet i møter med kilder i løpet av de siste tre årene. Denne responsen er en oppdatering av en respons med samme navn fra 2009.

Den norske ambassaden i Moskva opplyste i 2008, etter å ha vært i kontakt med den usbekiske ambassaden, at denne regelen ikke anvendes og at det i praksis ikke er slik at personer automatisk mister sitt statsborgerskap etter fem år. Det må søkes om å bli løst fra sitt statsborgerskap (Norges ambassade i Moskva, e-post april 2008).

UNHCRs kontor i Moskva opplyste i 2008 at organisasjonen ikke kjente til denne regelen, og at de aldri har blitt oppsøkt av usbekere i Moskva som har tatt opp denne problemstillingen (UNHCR i Moskva, e-post april 2008).

Organisasjonen Ferghana Valley Lawyers (FVL), som jobber med problemstillinger knyttet til illegale immigranter, statsløshet og personer som søker om asylstatus i Kirgisistan (møter i Osj november 2008, september 2013 og oktober 2015), er godt kjent med den usbekiske statsborgerloven og artikkelen om bortfall av statsborgerskap. Representanten for FVL opplyste at usbekiske borgere kan miste statsborgerskapet etter fem år. FVL opplyste i møte i 2008 at det først og fremst var arbeidsmigranter som bor i Kirgisistan som mistet statsborgerskapet etter å ha unnlatt å registrere seg. FVL kjente ikke til at asylsøkere som har vært ute av landet i mer enn fem år hadde mistet statsborgerskapet (møte, oktober 2008). Organisasjonen fortalte i møte i 2015 at løsning fra usbekisk statsborgerskap foregår ved at usbekisk utenriksstasjon setter i gang en prosess for å få personen statsløs. Ifølge FVL kan en slik prosess ta flere år. Organisasjonen har sett svært få tilfeller der personer har mistet sitt

Respons **Usbekistan: Tap av statsborgerskap etter opphold i utlandet**

statsborgerskap. FVL ga ingen ytterligere informasjon om konkrete tilfeller. FVL opplyste imidlertid at usbekere som har oppholdt seg fem år i utlandet uten å registrere seg, kan få en bot ved retur til Usbekistan (møte i Osj, oktober 2015).

FVL opplyste videre at det er en del usbekiske kvinner som er gift med kirgisiske menn og bor i Kirgisistan. Disse kvinnene kan ha usbekiske pass som har gått ut, og de oppsøker vanligvis ikke usbekisk utenriksstasjon for å få fornyet passene sine. Kvinnene har dermed heller ikke fått legalisert sitt opphold i Kirgisistan, siden de ikke har dokumenter som kan vise at de er usbekiske borgere. Dette har lenge vært et problem, men FVL opplyste at disse kvinnene nå får utstedt et dokument fra kirgisiske myndigheter om at de pga. utgåtte dokumenter er statsløse borgere, og dermed får de også legalisert oppholdet i Kirgisistan (møte i Osj, oktober 2015). Kvinnene har ikke aktivt blitt fratatt sitt usbekiske statsborgerskap, men fordi de ikke har fornyet sine usbekiske pass, har de endt opp som statsløse.

Ifølge Organisasjonen Bureau of Human Rights and Rule of Law (møte i Tsjimkent, oktober 2014), som også jobber med grenseproblematikk og migrasjon, er det vanskelig å bli løst fra usbekisk statsborgerskap. Usbekiske borgere i Kasakhstan som ønsker å løse seg fra sitt usbekiske statsborgerskap for å bli borgere av Kasakhstan, må vente i flere år for å få en avgjørelse fra usbekiske myndigheter om løsning fra statsborgerskapet. Usbekistan tillater ikke dobbelt statsborgerskap. Bureau of Human Rights and Rule of Law opplyste at det er vanlig å betale bestikkelser til ambassadepersonalet for at prosessen skal gå fortere. Landinfo forsto organisasjonen slik at usbekiske myndigheter ikke ønsker at usbekiske borgere skal frasi seg sitt statsborgerskap.

En usbekisk journalist som bor i Kasakhstan opplyste i møte med Landinfo i september 2013 at han kjente til en usbekisk borger som hadde tilbragt mange år i USA som flykning, og som derfor ikke hadde registrert seg ved usbekisk utenriksstasjon. Personen hadde i tillegg til sitt usbekiske statsborgerskap fått amerikansk statsborgerskap. For usbekiske myndigheter er personen fortsatt usbekisk borger, og han har beholdt sitt usbekiske statsborgerskap.

Oppsummering

Det er fortsatt Landinfos vurdering at statsborgerlovens artikkel 21 første ledd nr. 2, om tap av statsborgerskap etter fem år i utlandet uten å registrere seg hos usbekisk utenriksstasjon, ikke praktiseres aktivt. Flere kilder har opplyst at det er en langvarig prosess å bli løst fra usbekisk statsborgerskap, og kildene kjenner få tilfeller der borgere har opplevd å bli fratatt sitt statsborgerskap. Hadde regelen vært praktisert aktivt, er det Landinfos vurdering at kildene Landinfo har snakket med ville vært kjent med dette.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og

Respons Usbekistan: Tap av statsborgerskap etter opphold i utlandet

er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- [Law on Citizenship] (1992, 28. juli). *Law of the Republic of Uzbekistan on Citizenship of the Republic of Uzbekistan*. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/3ae6b4d3c.pdf> [lastet ned 13. januar 2016]

Muntlige kilder

- Bureau of Human Rights and Rule of Law. Møte i Tsjimkent, Kasakhstan 1. oktober 2014.
- Ferghana Valley Lawyers (FVL). Møter i Osj, Kirgisistan i november 2008, september 2013 og oktober 2015.
- Norges ambassade i Moskva. E-postutveksling 15. april 2008.
- UNHCR i Moskva. E-postutveksling 15. april 2008.
- Usbekisk journalist. Møte i Almaty 3. oktober 2014.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.